

Natur- og Miljøudvalget

Natur- og Miljøudvalget

1. Udvalgets opgaveområder

Natur- og Miljøudvalget varetager to politikområder; det skattefinansierede område og det brugerfinansierede område.

Det skattefinansierede område:

Det skattefinansierede område varetager opgaver inden for naturområder, videnscentret Økolariet samt myndighedsopgaver.

Vejle Kommune ejer og driver en række skov-, strand- og naturarealer til rekreative formål. Hertil løser kommunen en række myndighedsopgaver, der blandt andet vedrører søer, vandløb, kystvande, landbrug, dambrug, varmforsyning,

grundvand, spildevand, jordforurening, tilsyn med industrivirksomheder, naturarealer, energi og klima.

Økolariet er et nationalt videns- og oplevelsescenter til fremme af bæredygtige beslutninger. Målgruppen er både skoleklasser og almindelige borgere. Økolariet er udpeget som VidensPædagogisk AktivitetsCenter (VPAC) af Undervisningsministeriet.

Det brugerfinansierede område:

Den primære opgave, der varetages inden for det brugerfinansierede område, er drift og anlæg af affaldssystemerne i Vejle Kommune. AffaldGenbrug håndterer affald for alle kommunens borgere og virksomheder.

2. Andel af driftsbudget

Drift - serviceudgifter	Budget 2021 (1.000 kr.)	Drift – brugerfinansieret område	Budget 2021 (1.000 kr.)
Natur- og Friluftsliv	10.568	AffaldGenbrug	-10.336
Miljøprojektet	1.414	Spildevandsanlæg	-3.127
Landbrug og Vand	6.213		
Industri, jordforurening, jordflytning	278		
Klima	1.393		
Økolariet	5.677		
Grønt forum	858		
Skadedyr	74		
Puljer	2.124		
Erhvervsaffaldsgebyr	1.051		
Netto budget i alt	29.651	Netto budget i alt	-13.463

3. Politiske mål og kommende udfordringer

Det skattefinansierede område

Udvalget har en række udfordringer og mål det kommende år, herunder især:

Natur og friluftsliv

Rammerne for udvikling af området ligger i den netop vedtagne 2. generation Natur- og Friluftstrategi. Vejle Kommune rummer en enestående natur med mange kvaliteter og muligheder, og naturen er et stærkt brand både i Vejle, nationalt og internationalt. Vi tænker natur-, sundheds- og kulturværdier sammen og skaber udviklingsmulig-

Natur- og Miljøudvalget

heder for erhverv og bosætning i balance med natur og miljø.

Vejle Ådal og Vejle Fjord er et overordnet fokusområde med stort potentiale, og vi arbejder målrettet i samarbejde med bestyrelsen på at udvikle disse områder i dialog med lodsejere og brugere. Det er en stor opgave at realisere EU- og Statens planer på naturområdet. Derfor skal der også kvitteres til de lodsejere, vi har et godt samarbejde med om diverse naturplej tiltag.

Det samlede arbejde med udvikling af de naturmæssige og rekreative potentialer afhænger i høj grad af muligheden for at skaffe finansiering.

Drift af strand, skov, natur og vand

Vi har Danmarks bedste muligheder for friluftsliv, og det er positivt, at vi kan konstatere et stadigt stigende brug af naturen på klassiske, men også nye måder. Vi har målt en fremgang på 22% over de seneste tre år, og vi arbejder målrettet med at udvide vores tilbud. De forskellige former for cykling vil få et særligt fokus, så vi bliver Danmarks bedste cykelkommune. Vi vil inden for de givne økonomiske rammer fortsat tilstræbe et højt serviceniveau til glæde for publikum samt friluftsliv, samtidig med at vi arbejder for bedre biodiversitet.

Vådområdeindsatsen er en anden stor opgave i vandplanerne og en vigtig forudsætning for et rent havmiljø i blandt andet Vejle Fjord. I vandplan 2 frem mod 2021 skal igangsættes og realiseres omkring 500 ha vådområder i Vejle Kommune. Vi har et godt samarbejde med landbrugsorganisationer og Naturstyrelsen om realiseringen, men er udfordret af lodsejermotstand, formelle rammer og bureaukrati.

Det er opgjort, at borgere i aldersgruppen 18-75 år sammenlagt tilbringer 5,8 mio. besøgstimer i naturområderne i Vejle Kommune, og 78 % af kommunens borgere besøger naturen mindst én gang om måneden.

Grundvand

Fremtidens grundvand er i fokus. Vi skal beskytte vores grundvand og sikre en robust forsyning. Vi arbejder meget tæt sammen med alle vores vandværker om deres planer for fremtiden, så vi kan

hjælpe dem med at blive mere robuste og professionelle. Vi arbejder med 4 initiativer for at sikre fremtidens drikkevand: beskyttelse af boringsnære beskyttelsesområder (BNBO), skærpelse af nitratmodellen, muligheden for en vandfond og sløjfning af ubenyttede gamle boringer og brønde.

I 2021 regner vi med at kunne starte arbejdet med at sløjfe ubenyttede gamle boringer og brønde. Yderligere i 2021 forventer vi at være færdige med screening af alle BNBO'erne og vil derfor være klar til de indledende forhandlinger med lodsejere og vandværker.

Sammen med vandværkerne vil vi sikre, at alle borgere i Vejle Kommune også i fremtiden har nok drikkevand af god kvalitet.

Vandmiljø

Vores vandløb, søer og fjord har et stort potentiale, og der knytter sig mange interesser til vore vandområder. Vi skal fortsætte med at beskytte og forbedre vandmiljøet, håndtere klimaudfordringer, sikre de erhvervsmæssige- og rekreative interesser. Projekt Vejle Sund Fjord vil fortsætte igennem 2021.

Vi skal udvikle en ny form for vandforvaltning, der kan vægte, hvordan vi sikre mere robusthed overfor stigende nedbør, så byerne sikres bedre, landmandens jorde kan dyrkes, og vi sikre øget biodiversitet. Det kommer til at betyde, vi må træffe valg i tæt samarbejde med vores interesser. Gennem statens vandplaner vil vi arbejde videre med forbedring af vandløbene.

Spildevand

Spildevandsplan 2020-2028 lægger grundlaget for, hvordan vi håndterer udfordringer i klimatilpasningsplanen, vandforsyningsplanen, kommuneplanen, statens vandplaner og Vejle Spildevands forretningsplan. Spildevandsplanen udarbejdes i samarbejde med Vejle Spildevand og i tæt dialog med lodsejerne. Planen er et værktøj, der sikrer de samfundsøkonomiske mest bæredygtige løsninger. Spildevandsplanen giver borgere indsigt og kendskab til planlagte indsatser og forventet miljøeffekt.

Landbrug

Vejle Kommune leverer rammebetingelser for landbrugets vækst og udvikling, så landbrugsproduktionen sker på et bæredygtigt grundlag og på en måde, så det bidrager til den grønne omstilling.

Natur- og Miljøudvalget

Dette sker ved at gennemføre sparringsamtaler med vækstlandbrug, og vi indgår tidligt i dialog med landbruget om at finde løsninger, der bidrager til en bæredygtig udvikling.

Vi ser jordfordeling som et redskab til at løse klimaudfordringer, øge biodiversiteten og gøre landbruget mere effektivt. Der ydes god service til landmænd, der er udfordret økonomisk. Vores sagsbehandling bidrager til at optimere den fortsatte landbrugsdrift, også med salg for øje.

Dambrug

Vejle Kommunes arbejde med dambrug har til formål at understøtte erhvervsudvikling, indtænke bæredygtighed og sikre/forbedre vandmiljøet. I forlængelse af arbejdet med "Udviklingsplan for dambrug og akvakulturanlæg i Vejle Kommune" søges det at understøtte udvikling af dambrugene samtidig med at hensyn til natur, miljø og landskab varetages.

Naturbeskyttelsesloven § 3-beskyttet område	7.400 ha
Internationale beskyttelsesområder og fredede arealer	18.000 ha
Plejeaftaler	1.000 ha
Boringsnære beskyttelsesområder	161 stk. (ca. 306 ha)
Tilsynspligtige industri-virksomheder	563
Husdyrbrug	675
Dambrug	20
Almene vandværker	61
Enkeltvandforsyninger	2.800
Større søer	8
Mindre søer	3.500
Offentlige vandløb	330 km
Private Vandløb	1.500 km

Klima – grøn omstilling og bæredygtighed.

Vejle Kommune er blevet optaget i DK2020 samarbejdet. Herigennem skal der udarbejdes en klimaplan, der svarer til Parisaftalens målsætning. Klimaplanen beskriver handlinger og mål samt kommunens nuværende CO2 belastning. Klimaplanens implementering indbefatter derfor også, at der indgås partnerskaber med f.eks. virksomheder og interesseorganisationer samt

borgere i kommunen. Forvaltningen har nedsat et klimasekretariat, der faciliterer processen med DK2020-planen og som også bidrager med viden til det nedsatte §17 stk. 4 udvalg - Klimaudvalget.

Klimatilpasning – forebyggelse.

Vejle byråd vedtog d. 25. juni 2014 en klimatilpasningsplan, 16. september 2015 en risikostyringsplan og d. 24. februar 2016 en resiliensstrategi, hvor klima og oversvømmelse indgår. I klimatilpasningsplanen er der udpeget indsatsområder og forslag til tiltag, herunder forslag til fysiske, undersøgende og strategiske tiltag og mål.

I risikostyringsplanen er der for perioden år 2015-2021 opstillet mål og handlinger, som skal gøre Vejle Midtby robust over for fremtidens risici for oversvømmelser. Der arbejdes med mål og udfordringer inden for forebyggelse, sikring og beredskab.

Der arbejdes med revision af risikostyringsplanen, som skal opdateres efter de nyeste prognoser og beregninger for oversvømmelsestrusler og gælde for den kommende periode.

I 2021 vil der fortsat arbejdes med fyrtårnsprojektet "Fjordbyen Vejle – Det gode liv og møde med vandet", som indgår i resiliensstrategien. Projektet består af flere delprojekter;

- Stormflod
- Østbykvarteret
- Skybrud og ekstrem regn

Stormflodssikringen skal skabe merværdi og bidrage til udviklingen af Vejle by, herunder sikre investeringslysten og ejendomsværdierne. Der er udarbejdet et udkast til en stormflodstrategi, som er sendt i offentlig høring. I høringsperioden afholdes der også en åben idekonkurrence til frembringelse af ideer og løsningsmuligheder. Disse gode ideer vil blive samlet i et løsningskatalog. I forbindelse med revisionen af kommuneplanen, arbejdes der med udpegning af de områder, hvor der er risiko for oversvømmelse og erosion.

Østbykvarteret skal være et demonstrationsområde for den resiliente by, hvor vandet styres, skaber rekreativ værdi, fællesskab og tryghed. Der vil blandt andet blive arbejdet med klimasikring af boldbanerne på Horsensvej, udbygning af intelligent styring af vandet, undersøgelse af, hvordan vi

Natur- og Miljøudvalget

sikrer oversvømmelser i Vejle by og finansieringsmodeller hertil.

Skybrud og ekstrem regn skal styres intelligent med områder i oplandet til Grejs Å, hvor vandet forsinkes og med skybrudsveje i Vejle by, som tænkes sammen med Vejle bys udvikling.

Klimatilpasningsplanen, risikostyringsplanen og resiliensstrategien danner grundlag for den politiske prioritering og finansiering af tiltag.

Økolariet

Økolariet har gennem de sidste 5 år oplevet en markant fremgang i besøgstallet, således at besøgstallet i 2019 blev på godt 90.000, hvor det tidligere lå mellem 40 og 45.000. Stigningen ses for både de almindelige gæster og for antallet af skoleklasser, der modtager undervisning i Økolariet.

Som udgangspunkt forventer vi en fortsat stigning i besøgstallet, men corona-krisen kan betyde, at der i 2021 stadig vil være nogen, der vil afholde sig fra at besøge et sted som Økolariet, hvor mange mennesker færdes tæt sammen. Målet er dog, at vi inden for en tidsperiode på 2-4 år når op på 100.000 gæster om året, som er det maksimale antal gæster, Økolariet kan håndtere inden for de nuværende fysiske rammer.

Med det stigende besøgstal, vil Økolariet i endnu højere grad end tidligere være et vigtigt nationalt videns- og oplevelsescenter, der gennem udstillinger, skoletjeneste og naturformidling sætter fokus på vigtigheden af at indtænke bæredygtighed i den enkelte gæsts hverdagsaktiviteter.

De udstillinger, der blev ødelagt af branden i 2018, er nu alle blevet genetableret i en ny og opdateret form eller med et helt nyt tema. I 2021 vil vi fortsætte renovering af udstillingerne i kælderetagen, denne gang med ”Skoven”. I 2022 vil vi efter planen renovere den sidste del, ”Fjord & Hav”, og derved vil alle udstillingerne i kælderplanen være blevet opdateret. I 2021 vil vi også opdateret vores klimaudstilling. Vi arbejder endvidere på at få etableret en midlertidig udstilling (pop-up udstilling) i Bryggen, som en form for appetitvækker for potentielle nye gæster.

Der vil 2021 blive arbejdet på at få undervisningsforløbene til de mange nye udstillinger på plads.

Forsikrings sagen om branden er næsten afsluttet, og vi har dermed fået dækket alle udgifter til genopbygningen.

Undervisningsministeriets anerkendelse og økonomiske støtte til Økolariet som VidensPædagogisk AktivitetsCenter fortsætter uændret i 2021. I 2019 indgik vi en ny 4-års aftale med Vejle Spildevand, og vi vil derfor også modtage støtte fra dem i 2021.

Skadedyr

Natur- og Miljøudvalget varetager opgaver inden for administration af skadedyrsbekæmpelse for Vejle Kommune, som primært omfatter rottebekæmpelse.

Opgaven til rottebekæmpelse finansieres via rottegebyret over ejendomsskatten som en promille af ejendomsværdien. Målet med opgaven er bekæmpelse af anmeldte rotteforekomster, kloaksikring af offentlige institutioner, oplysningskampagner og diverse resistensundersøgelser. Derudover arbejdes der med at samtlige spær og fælder i Vejle Kommune kan blive registreret i én app.

Det brugerfinansierede område

Kommunen skal helt eller delvist tage hånd om ca. 116.000 borgere og ca. 13.300 virksomheders affaldsproduktion. Ud af den samlede mængde i kommunen håndterer AffaldGenbrug ca. 111.000 tons affald om året. Heraf står husholdningerne for ca. 91% og erhvervene for ca. 9%.

Affald og Genbrug

Affald er en vigtig ressource til genanvendelse af råstoffer.

I henhold til Regeringens mål skal vi i 2022 genanvende 50 % for papir, metal, plast og glas fra husholdningerne, samt 70 % for bygge- og anlægsaffald. AffaldGenbrug vil derfor fortsat arbejde målrettet med genbrug og genanvendelse. Der vil være fokus på, at affaldssystemer og ordninger på en økonomisk forsvarlig måde understøtter en optimal udnyttelse af ressourcerne i affaldet. Der er nemlig fortsat mulighed for øget ud-sortering af affald til genanvendelse, uagtet at vi ligger over målsætningen for genanvendelsesprocenten på husholdningsaffaldet.

Natur- og Miljøudvalget

Der arbejdes med udflytning fra eksisterende lokalitet og etablering af RCV (RessourceCenter Vejle) i Vejle N.

Der skal arbejdes med en ny affaldsplan. Der vil fortsat være øget kommunikation ud mod borgere og virksomheder, hvor der stadig skal motiveres til større udsortering af deres affald.

Der arbejdes med EU-projektet Reflow omkring at minimere forbruget af plast og øge genanvendelsen ved udvikling og design af nye løsninger. Derudover arbejdes der med projekt omkring

rensning af perkolat. Endvidere er vi en del af et erhvervs-ph.d.-studie iværksat af Dansk Affaldsforening, som skal skaffe viden om, hvad der sker før, under og efter, at vi står med et stykke affald i vores hverdag.

Det forventes i 2021, at der udføres forsøg med fællesopsamling i delvis eller helt nedgravede beholdere i midtbyen, samt yderligere forsøg med nedgravede løsninger i sommerhusområderne.

4. Aktivitetsforudsætninger

Aktivitet	Mængde	I alt
Drift og vedligeholdelse, km vandløb	ca. 330 km	3,14 mio. kr.
Skovdrift, indtægter	850 ha	-3,22 mio. kr.
Skovdrift, udgifter	850 ha	3,26 mio. kr.
Friluftsliv, skov	850 ha	2,92 mio. kr.
Friluftsliv, åbne land		2,54 mio. kr.
Stranddrift	9 strande	1,46 mio. kr.
Naturpleje	22.000 ha	1,59 mio. kr.
Besøgstimer i Vejles Natur	5,8 mio. timer	
Økolariet, antal gæster	85.000 gæster	

Natur- og Miljøudvalget